

NAVODILA

①

Ponovi učno snov prejšnjega tedna in **ustno odgovori** na naslednja vprašanja:

- Iz katerih smeri so se naselili Slovani na območje vzhodnih Alp in kako jih imenujemo?
- Opiši obseg poselitve alpskih Slovanov.
- Kdo so bili staroselci ter kaj se je zgodilo z njimi?
- Zakaj so se alpski Slovani v 7. stoletju povezali s plemeni Zahodnih Slovanov?
- Kako se je imenovala ta zveza ter v katerem stoletju je bila?
- Kaj se je zgodilo s krščansko kulturo na tem prostoru?
- Opiši Karantanijo.
- Kako je bilo razdeljeno prebivalstvo Karantanije?
- Kako je potekal obred ustoličevanja?

Če si v preteklem tednu še nisi ogledal/-a posnetka, je na spodnji povezavi.

• **Na spodnji povezavi si oglej:** Zgodnji srednji vek, 4. epizoda: Karantanija (*Od Samove plemenske zveze, do nastanka in izgube samostojnosti Karantanije*):

<https://youtu.be/0zUaXkfF7kk> (8:49)

②

Danes nadaljujemo z učno snovjo. Spoznal boš konec Karantanije in pa Spodnjo Panonijo.

Preberi učno snov v SDZ, str. 66 – 69.

→ Prepiši v svoj zvezek:

Alpski Slovani so se v 7. stoletju že dodobra ustalili na območju vzhodno od Alp in zaradi nenehne nevarnosti Obrov skupaj z drugimi ljudstvi osnovali Samovo plemensko zvezo. V njenem okviru se je s središčem ob Krnskem gradu izoblikovala **Karantanija, prva slovanska država**. Južno od nje je bila **Karniola**, vzhodno pa **Spodnja Panonija** ter kneževina med Savo in Dravo. V 9. stoletju so Franki to ozemlje vključili v svojo državo.

→ Zapiši spodnja naslova in prepiši (pazi na zapis besed in imen):

KONEC KARANTANIJE

1. Sredi 8. stoletja so Karantanijo napadali Obri iz Panonije. Karantanski knez Borut je prosil za vojaško pomoč sosednje Bavarce. Skupaj so jih porazili. Karantanci so morali v zameno za

pomoč priznati bavarsko nadoblast. V znamenje pokorščine je moral knez Borut pustiti za talca na Bavarskem svojega sina Gorazda in nečaka Hotimirja. Tam so ju vzgojili v krščanski veri.

2. Po Borutovi smrti sta se vrnila v domovino in prevzela knežjo oblast. V drugi polovici 8. stoletja se je začelo hitro, nasilno in krvavo pokristjanjevanje Karantancev. Del Karantancev se je temu uprl, vendar neuspešno.

3. V Drugi polovici 8. stoletja sta prišli tako Bavarska kot Karantanija še pod frankovsko nadoblast. Po zmagi Karla Velikega nad Obri pa sta bili vključeni neposredno v frankovsko državo. Franki so uvedli fevdalizem in versko oblast izročili škofiji Salzburg in nadškofiji Oglej. Meja med obema je potekala po reki Dravi.

4. Karantanci so obdržali svoje domače kneze in avtonomijo do 3. desetletja 9. stoletja. Takrat so se pridružili upor proti Frankom, ki ga je vodil knez Spodnje Panonije Ljudevit Posavski. Franki so upor zadušili, ukinili notranjo samostojnost, pripeljali svoje plemiče, prevzeli upravo v svoje roke in zagospodovali nad Karantanci, ki so postali podložniki.

V ta čas sodijo tudi **Brižinski spomeniki**, najstarejši slovanski pisani dokument v vzhodnih Alpah. *BRIŽINSKI SPOMENIKI iz 10. stoletja veljajo za najstarejše slovensko besedilo. Verjetno so prepis še starejših. Ohranjeni prepis v karolinški minuskuli (zvrst latinice, ki se je uporabljala v stoletjih po Karlu velikem) je iz konca 10. stol. Danes so v Bavarski knjižnici v Münchnu. Napisani so na pergamentu v starocerkveni slovenščini (takratnem slovenskem jeziku), najdeni v Freisingu in predstavljajo spovedni obrazec odpuščanja grehov (dva obrazca za spoved in pridigo o grehu in pokori).* <https://youtu.be/lwRFqRwXPE0> Brižinski spomeniki

SPODNJA PANONIJA

1. V zahodni Panoniji, s središčem v Blatenskem Kostelu (ob Blatnem jezeru), je v prvi polovici 9. stoletja nastala **slovanska kneževina Spodnja Panonija**. Bila je podrejena Frankom in tudi tja sta se širila fevdalizem in krščanstvo.

2. Severno od Spodnje Panonije je bila **Velikomoravska kneževina**. Obe sta si prizadevali otresti frankovskega vpliva, zato sta iskali stike z Bizancem. Od tam sta prišla k njim učena **meniha Konstantin (kasneje Ciril) in Metod**. Bogoslužje sta širila v **slovanskem jeziku**.

3. Konec 9. stoletja si je nemški cesar podredil Spodnjo Panonijo in pregnal slovanske duhovnike – Metodove učence, ki so potem širili slovansko bogoslužje na vzhodu med Bolgari, Makedonci, Srbi, Črnogorci. Po Cirilu je dobila ime pisava **cirilica**, ki jo še danes uporabljajo na narodi na Balkanu in v Rusiji.

4. Konec 9. stoletja so v Panonijo vdrl iz Azije nomadski Ogri – Madžari in potem napadali nemško cesarstvo. Ko jih je porazil cesar Oton, so se umirili in sprejeli krščansko vero. S svojo naselitvijo so pretrgali vezi med Karantanci in Moravci.



ZA BOLJŠE RAZUMEVANJE DANAŠNJE UČNE SNOVI:

• *Na spodnji povezavi si oglej:* Zgodnji srednji vek, 5. del: *Spodnja Panonija in Karantanija pod Franki:*

<https://youtu.be/yf45kkgClAM> (8:04)

Posnetek govori o preobrazbi karantanske družbe po vključitvi v frankovsko državo, Spodnji Panoniji ter Cirilu in Metodu in oblikovanju slovenskih zgodovinskih dežel v Svetem rimskem cesarstvu nemške narodnosti.

③

Uspešen/-na boš, če boš znal/-a odgovoriti na vprašanja ...

- Kaj je KARNIOLA?
- Pod vpliv katerega naroda je v 8. stoletju padla Karantanija?
- Kako je potekalo pokristjanjevanje Karantancev?
- Katera reka je postala meja? Med katerima nadškofijama?

... ter vprašanja v SDZ, str. 69 → pod PONOVI MO.

ZA RADOVEDNE (tiste, ki želite vedeti več): (3. točka: *Vzhodne Alpe, Panonija*)

- <http://www.simos.si/egradiva/zgodovina/index.html> (SREDNJI VEK, interaktivne naloge)